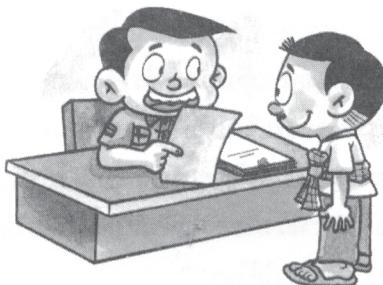

ข้อมูลข่าวสารของราชการ มีประโยชน์ต่อประชาชน อย่างไร?

4.

ข้อมูลข่าวสารของราชการมีประโยชน์ต่อประชาชนอย่างไร ?

ประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับจากการมี พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารของราชการ นั้น ก็คือ ประชาชนจะมีสิทธิได้รู้ถึงข้อมูลข่าวสารที่อยู่ในความครอบครองของราชการ เพื่อนำข้อมูลข่าวสารนั้นมาใช้ประโยชน์ต่อผู้ตัวเองหรือต่อประชาชนคนอื่น

ประชาชนจะได้รับประโยชน์จากกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการ ทั้งประโยชน์ต่อตนเองโดยตรงและต่อส่วนรวมโดยอ้อม ดังนี้

4.1 ประโยชน์ต่อตนเองโดยตรง

เป็นประโยชน์ที่เกิดขึ้นแก่ตัวประชาชนแต่ละคน รวมทั้งครอบครัวญาติพี่น้อง ชุมชน หรือองค์กรที่ประชาชนคนนั้นเกี่ยวข้อง เช่น

- ได้รับความคุ้มครองข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล คือ ข้อมูลส่วนตัวของแต่ละคน เช่น บุคคลแต่ละคนมีสิทธิได้รู้ข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง และขอแก้ไขข้อมูลของตนเองให้ถูกต้อง³ หน่วยงานของรัฐจะเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลต่อผู้อื่นได้ ก็ต่อเมื่อได้รับความยินยอมจากบุคคลเจ้าของข้อมูล⁴ นอกจากนี้ หน่วยงานของรัฐต้องจัดระบบรักษาความปลอดภัยเพื่อป้องกันการใช้ข้อมูลที่ไม่เหมาะสมหรือเป็นผลร้ายแก่บุคคลเจ้าของข้อมูล⁵

- ได้รับความคุ้มครองในข้อมูลข่าวสารของราชการ เช่น บุคคลมีสิทธิคัดค้านการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการที่อาจกระทบประโยชน์ได้เสียของตนได้⁶ บุคคลมีสิทธิขอข้อมูลข่าวสารของราชการที่จำเป็นเพื่อปกป้องสิทธิเสรีภาพของตน⁷ เป็นต้น

³ มาตรา 25

⁴ มาตรา 24 แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540

⁵ มาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540

⁶ มาตรา 17 แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540

⁷ มาตรา 11 แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540

4.2 ประโยชน์ต่อส่วนรวมโดยอ้อม

นอกจากประโยชน์ต่อบุคคลแต่ละคนโดยตรงแล้ว การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการยังก่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม หรือประโยชน์สาธารณะขึ้นหลายประการ ทั้งยังสร้างความโปร่งใสในการทำงานของเจ้าหน้าที่และหน่วยงานของรัฐ เสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองและพัฒนาระบอบประชาธิปไตย เช่น

- สร้างความโปร่งใสในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่และหน่วยงานของรัฐ

กฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการสามารถช่วยเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ความคิด ความเห็น หรือค่านิยมการทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐและหน่วยงานของรัฐ ให้มุ่งสู่ความเชื่อมั่นในหลักประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ และหลักความโปร่งใส เช่น เจ้าหน้าที่รัฐสามารถแจ้งให้ผู้อาจได้รับผลกระทบจากการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเข้ามาคัดค้านการเปิดเผยข้อมูลของราชการได้⁸

- เสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง

กฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการสามารถช่วยเสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง เพื่อพัฒนาระบบการเมืองและระบบการบริหารประเทศให้มีความโปร่งใสมากยิ่งขึ้น เช่น ประชาชนมีสิทธิตรวจสอบข้อมูลนโยบาย แผนงาน โครงการ และงบประมาณที่กำลังดำเนินการ สัญญาสัมปทาน มติคณะรัฐมนตรี เป็นต้น⁹

⁸ มาตรา 17 แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540
⁹ มาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540

- พัฒนาระบบประชาธิปไตย

เมื่อสามารถสร้างความโปร่งใสในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่และหน่วยงานของรัฐ ตลอดจนเสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองแล้ว ผลอันสำคัญที่ตามมาย่อมหมายถึง การพัฒนาระบบประชาธิปไตยมากยิ่งขึ้น โดยประชาชนได้รับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพอย่างแท้จริง สามารถตรวจสอบการทำงานของเจ้าหน้าที่และหน่วยงานของรัฐได้ ตลอดจนมีส่วนร่วมเสนอแนะให้ความเห็นเกี่ยวกับการทำงานของเจ้าหน้าที่และหน่วยงานของรัฐได้ด้วย

ตามตัวอย่างที่ได้ยกมาข้างต้น เป็นประโยชน์ของ พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารของราชการ แต่เพียงบางส่วนเท่านั้น เพียงเท่านี้ก็เห็นว่า พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารของราชการ นั้น รับรองสิทธิการได้รู้ข้อมูลข่าวสารของราชการของประชาชนทุกคน ไม่ว่าจะรวยหรือจน ประกอบอาชีพอะไรก็มีสิทธิได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเช่นเดียวกัน

ผลากดำถาม
ผลายดำถอยจาก ๗๗.

